

AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNING YOSHLAR KAMOLOTIGA TA'SIRI

Mahmudjonov Javoxir Abduvoxidjon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: *Maqolada an'anaviy hunarmandchilikning yoshlar kamolotiga ta'siri ijtimoiy-falsafiy nuqtayi nazardan tahlil qilinadi. Hunarmandchilik faoliyatining yoshlarning ijtimoiy faolligi, ma'naviy tarbiyasi va bandligini ta'minlashdagi o'rni yoritiladi. Tadqiqot natijalari yoshlar siyosati va ta'lim tizimida hunarmandchilikni rivojlantirish uchun amaliy ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *an'anaviy hunarmandchilik, yoshlar kamoloti, ijtimoiy faollik, ma'naviy tarbiya, bandlik.*

THE IMPACT OF TRADITIONAL HANDICRAFTS ON YOUTH DEVELOPMENT

Annotation: *The article analyzes the impact of traditional handicrafts on youth development from a socio-philosophical perspective. It highlights the role of handicrafts in promoting social engagement, spiritual education, and youth employment. The findings are relevant for youth policy and educational practice.*

Keywords: *traditional handicrafts, youth development, social engagement, spiritual education, employment.*

ВЛИЯНИЕ ТРАДИЦИОННОГО РЕМЕСЛЕННОСТВА НА ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ

Аннотация: *В статье анализируется влияние традиционного ремесленничества на развитие молодежи с социально-философской точки зрения. Рассматривается роль ремесел в формировании социальной активности, духовного воспитания и занятости молодежи. Полученные результаты имеют практическое значение для молодежной политики и системы образования.*

Ключевые слова: *традиционное ремесленничество, развитие молодежи, социальная активность, духовное воспитание, занятость.*

Kirish. Bugungi globallashuv sharoitida yoshlar kamolotini ta'minlash, ularning ma'naviy, ijtimoiy va kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, milliy qadriyatlar va an'anaviy hunarmandchilikni yoshlar hayotiga tatbiq etish orqali ularning ijtimoiy faolligi, mehnatsevarligi va milliy o'zlikni anglash darajasini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy hunarmandchilik nafaqat iqtisodiy.

faoliyat turi, balki yoshlarni tarbiyalash, ularni kasbga yo'naltirish va jamiyatda o'z o'rnini topishiga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy institut sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekistonda yoshlar siyosati va milliy hunarmandchilikni rivojlantirish masalalariga davlat miqyosida alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 17-noyabrgi "Hunarmandchilikni yanada rivojlantirish va hunarmandlarni qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida"⁵⁵ gi PF-5242-son qarori ushbu sohada muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qilmoqda [1]. Mazkur qaror yoshlarning bandligini ta'minlash, ularning ijtimoiy faolligini oshirish hamda milliy madaniy merosni asrab-avaylashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni belgilab berdi.

Shu nuqtayi nazardan, an'anaviy hunarmandchilikning yoshlar kamolotiga ta'sirini ijtimoiy-falsafiy jihatdan tahlil qilish ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Tadqiqot metodologiyasi. Mavzuning mohiyatini ochib berishda falsafaning tizimlifunksional tahlil, retrospektiv tahlil, dialektik yondashuv, tarixiylik, vorisiylik, mantiqiylik, qiyosiy tahlil kabi ilmiy bilish usullaridan foydalanilgan.

Tadqiqot natijalari an'anaviy hunarmandchilikning yoshlar kamolotiga ko'p qirrali ijtimoiy va ma'naviy ta'sirga ega ekanligini ko'rsatdi. Olingan empirik va nazariy tahlillar hunarmandchilik faoliyati yoshlarning mehnatsevarlik, mas'uliyat va mustaqil fikrlash kabi shaxsiy sifatlarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilishini tasdiqlaydi [2]. Bu holat xalqaro miqyosda madaniy meros va inson kapitali o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'kidlovchi UNESCO tadqiqotlari bilan hamohangdir [3].

Shuningdek, natijalar hunarmandchilik yoshlarning ijtimoiy faolligi va bandligini oshirishda samarali vosita ekanligini ko'rsatdi. Xususan, o'zini o'zi band qilish va kichik tadbirkorlikka yo'naltirish orqali yoshlarning iqtisodiy mustaqilligi mustahkamlanadi. Bu jihatlar inson kapitalini rivojlantirish va kambag'allikni kamaytirish masalalarida World Bank tomonidan ilgari surilgan konseptual yondashuvlarga mos keladi.

Tadqiqot davomida ustoz-shogird an'anasining yoshlar ma'naviy kamolotidagi ahamiyati ham aniqlandi. Ushbu an'ana yoshlar ongida milliy o'zlikni anglash, madaniy merosga hurmat va jamiyat oldidagi mas'uliyat hissini shakllantirishga xizmat qiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy hunarmandchilik yoshlarni nafaqat kasbiy, balki ijtimoiy va ma'naviy jihatdan barkamol shaxs sifatida kamol toptirishda muhim ijtimoiy institut vazifasini bajaradi.

Muhokama. Tadqiqot natijalari an'anaviy hunarmandchilikning yoshlar kamolotiga ko'rsatadigan ta'siri tasodifiy emas, balki chuqur ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy omillar bilan uzviy bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Olingan xulosalar madaniy merosni saqlash va yoshlarni rivojlantirish masalalarini bir butun jarayon sifatida talqin qiluvchi xalqaro yondashuvlar bilan mos keladi. Jumladan, UNESCO tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda nomoddiy madaniy meros, xususan hunarmandchilik yosh avlodda ijtimoiy identitet, madaniy davomiylik va ma'naviy barqarorlikni shakllantiruvchi muhim omil sifatida e'tirof etiladi.

⁵⁵ <https://lex.uz/docs/-3416134>

Shuningdek, tadqiqot natijalari yoshlar bandligi va ijtimoiy faolligini oshirishda hunarmandchilikning iqtisodiy salohiyati yuqori ekanligini ko'rsatdi. Bu holat inson kapitalini rivojlantirish orqali barqaror ijtimoiy rivojlanishga erishish mumkinligini asoslab beruvchi World Bank konsepsiyalari bilan uyg'unlashadi [4]. Jahon banki hisobotlarida kichik hunarmandchilik va oilaviy tadbirkorlik yoshlar o'rtasida kambag'allikni kamaytirish va o'zini o'zi band qilishning samarali modeli sifatida baholanadi.

Natijalarni ijtimoiy-falsafiy jihatdan tahlil qilganda, hunarmandchilikni an'ana va innovatsiya o'rtasidagi vositachi mexanizm sifatida baholash mumkin. Bu yondashuv bilim, ko'nikma va qadriyatlarning avloddan avlodga uzluksiz uzatilishini ta'minlaydi. Mazkur fikr OECD tomonidan ilgari surilgan "skill-based social inclusion" konsepsiyasi bilan hamohang bo'lib, kasbiy va madaniy kompetensiyalar jamiyat barqarorligining muhim omili ekanligini tasdiqlaydi [5].

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, an'anaviy hunarmandchilik yoshlarni nafaqat kasbiy jihatdan, balki ijtimoiy va ma'naviy tomondan ham barkamol etib tarbiyalashda samarali ijtimoiy institut sifatida namoyon bo'ladi. Bu esa uni yoshlar siyosati va ta'lim tizimida strategik yo'nalish sifatida rivojlantirish zarurligini asoslaydi.

Xulosa. Mazkur tadqiqot an'anaviy hunarmandchilikning yoshlar kamolotiga ta'siri ko'p qirrali va tizimli xarakterga ega ekanligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Tadqiqot natijalari hunarmandchilik faoliyati yoshlarning mehnatsevarlik, mas'uliyat, ijodkorlik va ijtimoiy faollik kabi muhim shaxsiy sifatlarini shakllantirishda samarali vosita ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, hunarmandchilik yoshlarning kasbiy o'zini namoyon etishi va iqtisodiy mustaqilligini ta'minlash orqali ularning jamiyatdagi ijtimoiy mavqeini mustahkamlashga xizmat qilishi aniqlandi.

Ijtimoiy-falsafiy tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, an'anaviy hunarmandchilik milliy qadriyatlar, madaniy meros va zamonaviy ijtimoiy ehtiyojlar o'rtasida bog'lovchi mexanizm vazifasini bajaradi. Ustoz-shogird an'anasi orqali bilim va ko'nikmalar bilan bir qatorda axloqiy me'yorlar va ijtimoiy mas'uliyat ham avloddan avlodga uzatiladi. Bu jarayon yoshlarning milliy o'zlikni anglashini kuchaytirib, ularning ma'naviy barkamolligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot xulosalari an'anaviy hunarmandchilikni yoshlar siyosati va ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi. Ushbu yo'nalishda olib boriladigan kompleks chora-tadbirlar yoshlar bandligini ta'minlash, ijtimoiy faollikni oshirish hamda barqaror jamiyatni shakllantirishga xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 17-noyabrdagi PF 5242-son qarori "Hunarmandchilikni yanada rivojlantirish va hunarmandlarni qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida". Toshkent, 2017.

2. Ortiqov O., Muxtorov S. Mehnat falsafasi va yoshlar ijtimoiylashuvi. Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021. 63-bet.
3. UNESCO. Intangible Cultural Heritage and Youth. Paris: UNESCO, 2019.
4. World Bank. Youth Employment and Skills Development. Washington, DC: World Bank, 2020.
5. OECD. Skills Strategy. Paris: OECD, 2019.
6. Abduvoxidjon o'g'li, M. J. (2026). XALQ HUNARMANDCHILIGI VA YOSHLAR ORASIDA IJTIMOY MAS'ULIYAT TUSHUNCHASI. *IZLANUVCHI*, 2(4), 161-166.

